

Dianthus armeria

Knippnejlika

Klass: Magnoliopsida (tvåhjärtbladiga blomväxter), **Ordning:** Caryophyllales (nejlikordningen), **Familj:** Caryophyllaceae (nejlikväxter), **Släkte:** *Dianthus* (nejlikor), **Art:** *Dianthus armeria* - knippnejlika L. **Synonymer:** *Knippnejlika*, *Saronsnejlika*

Kännetecken

Knippnejlika är en tvåårig, småluden, upp till 1/2 m hög och ganska styv ört. Den har en basal bladrosett och 3–5 cm långa, jämbreda stjälkblad. Blommorna sitter i tät, kvastlik ställning. De omges av håriga, hylslika blad, vilka är ungefär lika långa som foderbladen. Kronbladen är tandade och purpurröda med vita prickar. Frukten är en kapsel, som öppnar sig med fyra tänder. De hylslika bladen omkring blommorna, det håriga fodret och de tandade kronbladen är de egenskaper som speciellt karakteriserar knippnejlikan. Blomning sker på eftersommaren - hösten.

Utbredning och status

Knippnejlika förekommer spridd främst efter kusten från Bohuslän till Uppland samt Hälsingland. Den är dessutom känd från inlandslokaler i Skåne samt kring Mälaren. De aktuella förekomsterna är ca 50. De finns i Skåne, Blekinge, Öland, Småland, Halland, Bohuslän, Västergötland, Östergötland, Södermanland, Dalsland, Uppland, Västmanland och Hälsingland. Den har dessutom hittats tillfälligt i Dalarna. I övriga Norden finns det ett par adventivfynd från Finland, en möjligen naturlig förekomst i södra Norge (och några adventiva) samt från ett hundratal förekomster i östra Danmark (främst på öarna). Huvudutbredningen är europeisk från Kaspiska havet till norra Spanien och Storbritannien och från Medelhavet till södra Skandinavien. Den är dessutom införd till Nordamerika och Nya Zeeland.

Ekologi

Knippnejlika förekommer främst i kustnära miljöer. Den växer i gräshedar, skogsbryn och andra torra gräsmarksmiljöer ofta vid havsstränder, samt ofta även i mer kulturpräglade miljöer som vägkanter, dikesrenar och slätter/betesmarker. Den är ej kalkkrävande (flera förekomster är dock på kalk) men är troligen beroende av en lång frostfri vegetationssäsong. Den är troligen betesgynnad.

Hot

Knippnejlika hotas främst av igenväxning på grund av upphörd eller minskad hävd, främst bete. Många strandmiljöer förändras mycket kraftigt idag och särskilt gäller det de öppna miljöer som ligger innanför de egentliga strandängarna.

Åtgärder

Några förekomster av knippnejlika ligger inom skyddade områden men i skötselplanerna har ej hänsyn tagits till arten. Samtliga förekomster av knippnejlika bör skyddas och en för arten gynnsam skötsel bör utformas för respektive område. Arten bör eftersökas ytterligare samt övervakas av floraväktare.

Övrigt

Knippnejlika är fridlyst. Arten kan bilda hybrider med backnejlika *D. deltoides*. Dessa är sällsynta och avslöjas genom att de är sterila. Utländska namn – NO: Saronnellik, DK: Kost-Nellike, FI: Mykeröneilikka, GB: Deptford Pink.

Fridlysnings: Fridlyst enligt Artskyddsförordningen (SFS 2007:845), enligt paragraf: 8. Bestämmelsen gäller hela landet

Litteratur

- Andersson, u.-B. & Gunnarsson, T. 2006. Floraväktarrapport 2005 Ölands Botaniska förening. *Krutbrännaren* 15 (1): 3-49.
- Anonym 1996. Floraväktarverksamheten i Skåne. Årsrapport 1995. Lunds Botaniska Förening. *Medlemsblad* 1996 (1): 5-52.
- Anonym 1997. Floraväktarverksamheten i Skåne. Årsrapport 1996. Lunds Botaniska Förening. *Medlemsblad* 1997 (1).
- Antonsson, K. 1997. Hotade kärlväxter i Östergötland 1997. Information från länsstyrelsen i Östergötlands län 1997:4.
- Bertilsson, A. m fl 2002. Västergötlands flora. Lund.
- Bergqvist, S. & Blomgren, E. 1994. Sotenäsets flora. Lund.
- Blomgren, E. 2005. Floraväktarverksamheten i Bohuslän. Årsrapport 2004. Föreningen Bohusläns flora.
- Edqvist, M. & Rühling, Å. 1996. Floraväktarverksamheten i Småland. Årsrapport 1995. *Parnassia* 9 (1): 4-15.
- Ekman, J., Frostberg, K. & Svenson, A. 2005. Floraväktariet i Sörmland och Uppland fram t.o.m. 2004. *Daphne* 16: 3-111.
- Georgson, K. m fl 1997. Hallands flora. Lund.
- Kurtto, A. 1994. *Dianthus L.* In: *Flora Nordica, Caryophyllaceae: Caryophylloideae*, Preprint, November 1994 (ed. B. Jonsell): 28-29. The Bergius Foundation of the Royal Swedish Academy of Sciences, Stockholm.
- Knutsson, T. m fl 1997. Försvunna, hotade och sårbara kärlväxter på Öland. *Krutbrännaren*. Suppl. 2.
- Olsson, K.-A. 1999. Floraväktarverksamheten i Skåne. Årsrapport 1998. Lunds Botaniska Förening. *Medlemsblad* 1999 (1): 1-39.
- Pedersen, A. 1959. Caryophyllaceernes udbredelse i Danmark. *Bot. Tidsskr.* 55: 157-267.
- Rydberg, H & Wanntorp, H.-E. 2001. Sörmlands Flora. Botaniska Sällskapet i Stockholm.
- Sahlin, E. 2005. Floraväktarverksamheten i Västergötland. Årsrapport 2004. *Calluna* 22 (2):1-49.
- Sternier, R. 1938. Flora der Insel Öland. *Acta Phytogeogr. Suec.* 9.

Författare

Mora Aronsson & Lena Jonsell 1996. ©ArtDatabanken, SLU 2007.